

19 Bouwen

19.1 Inleiding

Bouwen heeft betrekking op het realiseren van bouwwerken. Hieronder vallen geen wegen; deze zijn opgenomen in een aparte regel.

Met bouwwerk wordt bedoeld: een direct of indirect met de grond verbonden constructie van hout, steen, metaal of andere materialen. De constructie kan al dan niet gefundeerd zijn. Een bouwwerk is bedoeld om ter plaatse te functioneren.

Voorbeelden hiervan zijn: woningen, schuren, aquaducten, tuinhuizen, vlonders, strandpaviljoens en meubilair, zoals banken en vlaggenmasten. Bij het bouwen horen ook handelingen zoals het plaatsen van (hei)palen of damwanden.

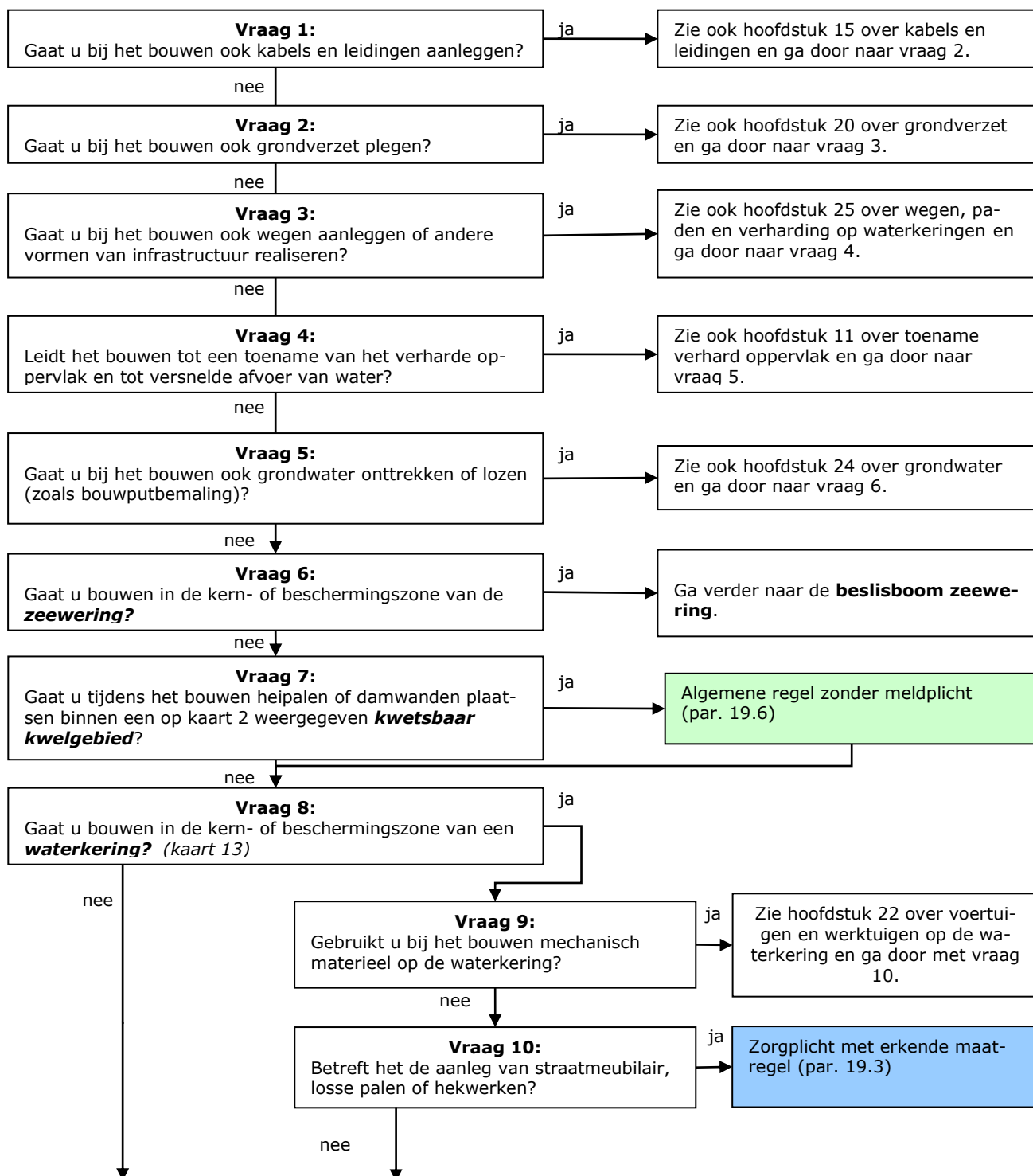
Deze regel heeft betrekking op:

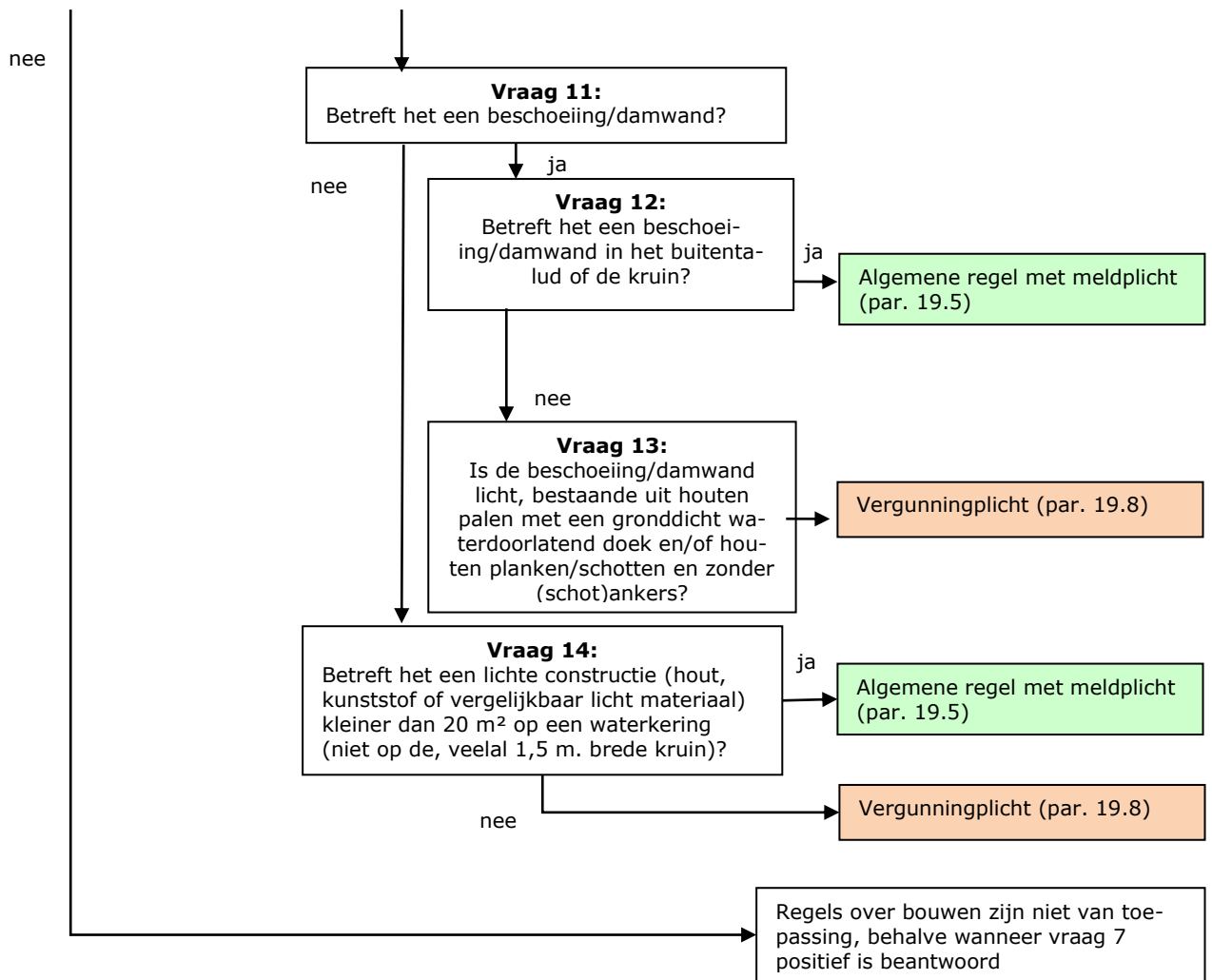
- bouwen in de **zeewering**;
- bouwen bij of op **waterkeringen**, en;
- bouwen in **kwelgevoelige gebieden**.

Voor bouwen of het plaatsen van objecten langs **watergangen** geldt een aparte regel (zie hoofdstuk 10 over objecten in de beschermingszone van watergangen).

19.2 Algemene motivering

Beslisboom waterkeringen en kwelgevoelige gebieden

Toelichting vraag 1

Het realiseren van bouwwerken kan gepaard gaan met het aanbrengen van kabels en/of leidingen van en naar het bouwwerk. Indien dat het geval is, moet naast dit hoofdstuk over bouwen ook hoofdstuk 15 over kabels en leidingen worden geraadpleegd.

Toelichting vraag 2

Het realiseren van bouwwerken kan gepaard gaan met het uitvoeren van grondverzet. Grondverzet kan bijvoorbeeld zijn: het aanbrengen van ophogingen of het graven ten behoeve van bijvoorbeeld een kelder. Indien dat mogelijk het geval is, moet naast dit hoofdstuk over bouwen ook hoofdstuk 20 over grondverzet worden geraadpleegd.

Toelichting vraag 3

Het realiseren van bouwwerken kan gepaard gaan met het aanbrengen van infrastructuur of verharding (zoals het aanleggen van parkeerplaatsen of pleinen). Indien dat het geval is, moet naast dit hoofdstuk over bouwen ook hoofdstuk 25 over wegen, paden, verharding en worteldoek op waterkeringen worden geraadpleegd.

Toelichting vraag 4

Het realiseren van bouwwerken kan gepaard gaan met een toename van het verharde oppervlak (oppervlak dat rechtstreeks afwatert op het oppervlaktewater of op de riole-ring). Indien dit mogelijk het geval is, moet naast dit hoofdstuk over bouwen ook hoofdstuk 11 over toename verhard oppervlak worden geraadpleegd.

Toelichting vraag 5

Het realiseren van bouwwerken kan gepaard gaan met grondwateronttrekkingen of het lozen van grondwater, bijvoorbeeld in de vorm van bouwputbemaling. Indien dit mogelijk het geval is, moet naast dit hoofdstuk over bouwen ook hoofdstuk 24 over grondwateronttrekkingen worden geraadpleegd.

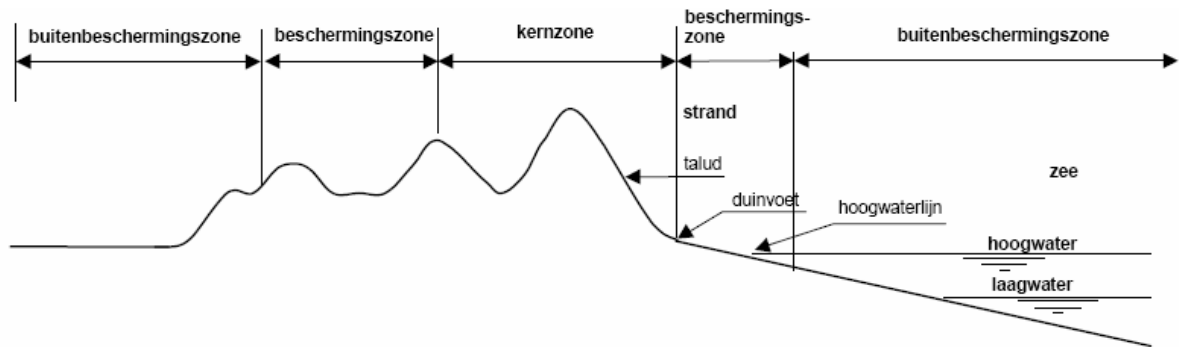
Toelichting vraag 6

Bouwwerkzaamheden kunnen invloed hebben op de stabiliteit van de zeewering. Rijnland is verantwoordelijk voor het op het vereiste niveau houden van de waterkerende functie van de zeewering. Daarnaast kan de aanwezigheid van bouwwerken een obstakel vormen voor de uitvoering van (groot) onderhoud op deze zeewering. Dit is voor Rijnland aanleiding om regels te stellen voor het realiseren van bouwwerken bij de zeewering.

De zeewering is de duinenrij die bescherming biedt tegen overstroming. Er wordt onderscheid gemaakt in een kernzone, een beschermingszone en een buitenbeschermingszone (zie afbeelding 19.1):

- **Kernzone:** de zone die de minimaal vereiste veiligheid moet bieden; deze wordt aan de zeezijde begrensd door de duinvoet (op NAP +3 meter).
- **Beschermingszone:** de zone die een ruimtereservering aangeeft behorende bij een mogelijke zeespiegelstijging over tweehonderd jaar; aan de zeezijde is dit de afstand waarover het afgeslagen zand zich tijdens een maatgevende storm verspreidt. Aan de landzijde is het de strook die gereserveerd is om ook op de lange termijn (tweehonderd jaar) de benodigde veiligheid te kunnen bieden.

In de legger is de geografische ligging van deze zones vastgelegd. In afbeelding 19.1 zijn deze zones schematisch weergegeven. Gedetailleerde informatie over de exacte ligging van de kern- en beschermingszone van de zeewering is te vinden op www.rijnland.net.

AFBEELDING 19.1 OVERZICHT LEGGERZONES ZEEWERING

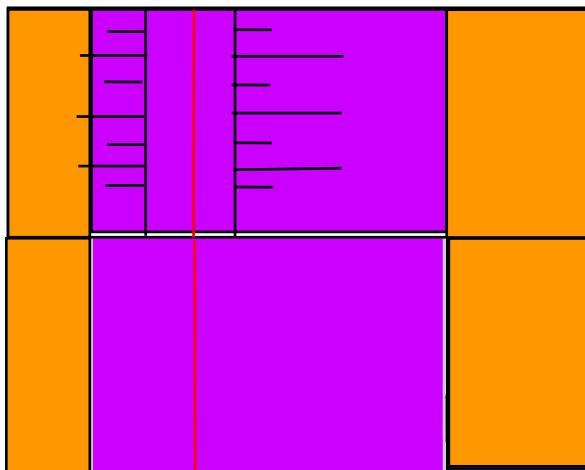
Toelichting vraag 7

Deze vraag is van toepassing maar op gebieden waar kwel optreedt (veelal diepgelegen polders). Deze kunnen gevoelig zijn voor bouwwerkzaamheden, omdat deze kunnen leiden tot een toename van kwel of tot opbarsting van de bodem. Het gaat hier om het plaatsen van heipalen en/of damwanden. Dit is voor Rijnland aanleiding om regels te stellen voor het realiseren van bouwwerken in kwetsbare kwelgebieden.

Indien er sprake is van het trekken van damwanden, dient regel 26 (verwijderen en slopen van objecten) te worden geraadpleegd.

Toelichting vraag 8

Waterkeringen (dijken en kaden) bieden bescherming tegen overstroming. Bouwen op een waterkering kan negatieve effecten hebben op de waterkering. Ook waterkeringen kennen een kern- en beschermingszone (zie afbeelding 19.2). Kern- en beschermingszones (zie kaart 14) zijn te vinden in de legger Regionale waterkeringen en de legger Primaire waterkeringen (niet zijnde de kust) op: <http://www.rijnland.net/regels/legger>.

Boven: legger bovenaanzicht (roze kernzone, zalm beschermingszone, rode lijn middenkruinlijn)

Beneden: dwarsprofiel legger

AFBEELDING 19.2 OVERZICHT LEGGERZONES WATERKERINGEN

Toelichting vraag 9

Het realiseren van bouwwerken op een waterkering kan gepaard gaan met het gebruik van materieel voor de aan- en afvoer van materiaal, bijvoorbeeld in de vorm van machines, vrachtwagens en kranen. Indien dat het geval is, moet naast dit hoofdstuk over bouwen ook hoofdstuk 22 over voertuigen en werktuigen op de waterkering worden geraadpleegd.

Toelichting vraag 10

Het plaatsen van straatmeubilair en hekwerken heeft beperkte invloed op de waterkering. Het meest risicovolle is het moment van aanleg als daarbij wordt gegraven in de waterkering. Dit risico is in het hoofdstuk over grondverzet afdoende geregeld. Daarom kan voor het plaatsen van straatmeubilair en hekwerken verder worden volstaan met een zorgplicht.

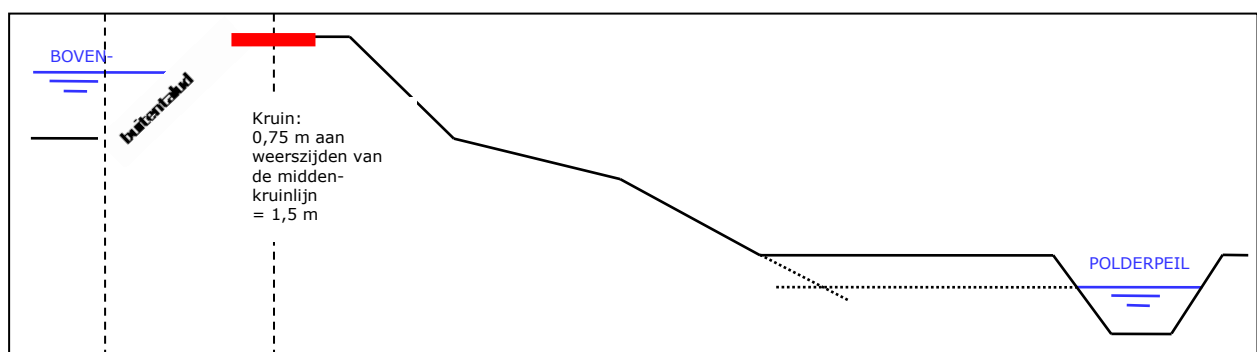
Toelichting vraag 11-13

Beschoeiingen en damwanden kunnen invloed hebben op de stabiliteit van de waterkering. In het binnentalud zijn de potentiële risico's dusdanig dat er een vergunningplicht geldt. Beschoeiingen in het buitentalud en de kruin kunnen onder een algemene regel worden toegestaan indien het gaat om lichte constructies: de beschoeiing bestaat uit houten palen met een grond dicht waterdoorlatend doek en/of houten planken/schotten en zonder (schot)ankers. Indien de constructie zwaarder is dan hier aangegeven, dan geldt in die gevallen ook in het buitentalud en de kruin een vergunningplicht. Check goed in de algemene regel 19.5 of de beschoeiing/damwand onder een lichte constructie valt.

Toelichting vraag 14

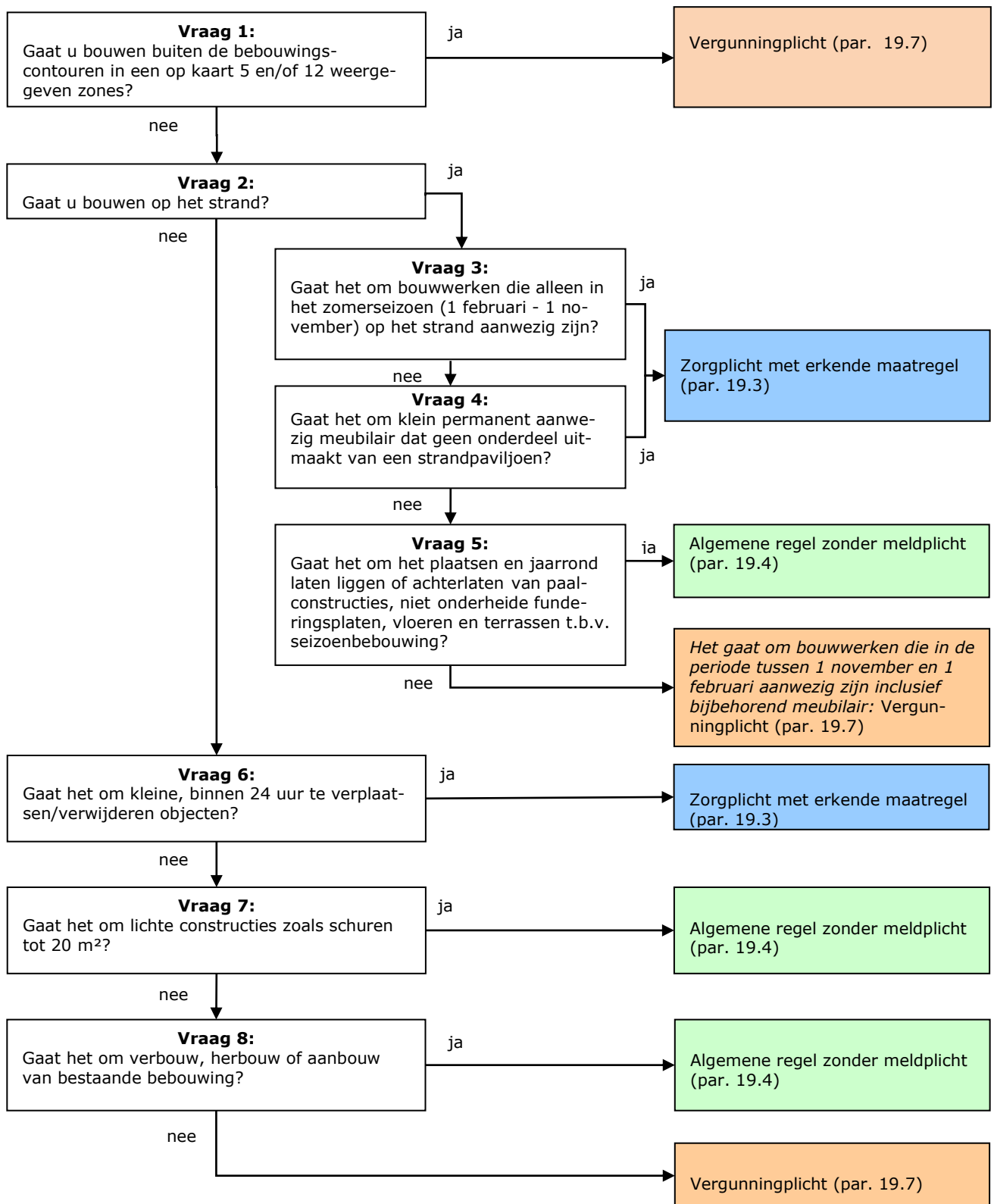
Het is ongewenst dat er grote constructies worden geplaatst in of op de waterkering. Het gaat dan om bouwwerken die zijn gefundeerd of om ongefundeerde constructies (bijvoorbeeld woningen) die boven op of direct naast een waterkering worden aangebracht. Deze constructies kunnen een negatieve invloed uitoefenen op de zetting en stabiliteit van de waterkering en belemmerend werken bij kade-inspecties. Voor grotere constructies, zoals objecten waarvoor een funderingsconstructie is benodigd, geldt daarom een 'nee, tenzij'-benadering in de vorm van een vergunningplicht.

Lichte constructies zijn ongefundeerde of licht gefundeerde bouwwerken, bijvoorbeeld een schuur of een tuinhuis of een vlonder, vervaardigd van lichte materialen, zoals kunststof of hout, die in de kern- of beschermingszone van een waterkering worden aangebracht. Damwanden en beschoeiingen vallen niet onder lichte constructies zoals hier bedoeld. Voor lichte constructies geldt een algemene regel, mits deze constructies worden gebouwd *buiten de kruin* van een waterkering. De kruin is de, veelal 1,5 m. brede zone aan weerszijden van de middenkruinlijn van een waterkering (zie afbeelding 19.3). De exacte ligging op een bepaalde locatie is te vinden op de leggerkaarten op www.rijnland.net.

AFBEELDING 19.3 LIGGING VAN DE KRUIN VAN DE WATERKERING

Beslisboom zeewering

Toelichting vraag 1

Er wordt onderscheid gemaakt tussen bouwwerken binnen de bestaande bebouwingscontouren van kustplaatsen en bouwwerken daarbuiten

Buiten de bebouwingscontouren van de kustplaatsen geldt zowel voor het strand als voor het duin dat het aanwezige zand kan meebewegen met de natuurlijke dynamiek van verstuiving, aangroei en afslag. De veerkracht van het duingebied als primaire waterkering wordt maximaal bevorderd door onbebouwde delen van de kern- en beschermingszone zo veel mogelijk onbebouwd te houden. Aangezien bouwwerken en/of graafwerkzaamheden de natuurlijke dynamiek belemmeren en stuifoverlast versterken, is van geval tot geval een afweging noodzakelijk of deze toelaatbaar zijn en zo ja, onder welke voorwaarden. Daarom geldt er een vergunningplicht.

Toelichting vraag 2

Het strand is de zone tussen de laagwaterlijn en de duinvoet (de benedenrand van het duin, de overgang van het min of meer horizontaal lopende strand naar het talud van de zeereep).

Toelichting vraag 3

Seizoensbebouwing (bijvoorbeeld strandtenten en surfpaviljoens) is bebouwing die alleen in de periode van 1 februari tot 1 november aanwezig is. Volgens de huidige inzichten is deze bebouwing niet schadelijk voor de waterkering indien beheer mogelijk blijft.

Toelichting vraag 4

Klein permanent aanwezig meubilair op het strand (vlaggenmasten, prullenbakken, speeltoestellen e.d.) heeft slechts beperkte effecten. Om die reden kan worden volstaan met een zorgplicht. In een bijbehorende erkende maatregel wordt aangegeven onder welke voorwaarden de bouwwerken in ieder geval zijn toegestaan.

Toelichting vraag 5

Het leggen van funderingen van seizoenpaviljoens die jaarrond blijven liggen, heeft beperkte effecten, omdat zij de sterkte van de primaire waterkering nauwelijks beïnvloeden, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze zijn vervat in een algemene regel zonder meldplicht.

Jaarrond bebouwing (bouwwerken op het strand die het hele jaar aanwezig zijn) geeft een risico, aangezien het zand zich ter plaatse niet dynamisch kan verplaatsen, waardoor beheer en onderhoud bemoeilijkt wordt.

In de winter is het – gezien de grotere kans op stormen – een risico om opstellen of werken op het strand te hebben. Deze werken kunnen namelijk tijdens storm een negatief effect hebben op de zeewering, of juist zandtransport vanaf het strand naar het duin blokkeren en daarmee de natuurlijke veerkracht van de zeewering aantasten. Bovendien kunnen zij leiden tot schade bij storm. Aangezien bouwwerken de natuurlijke dynamiek belemmeren, is van geval tot geval een afweging noodzakelijk of deze toelaatbaar zijn en zo ja, onder welke voorwaarden. Daarom geldt er een vergunningplicht.

Toelichting vraag 6

Indien het gaat om kleine objecten die binnen 24 uur te verplaatsen of verwijderen zijn, zoals kiosken, tenten en mobiele verkooppunten, dan leveren deze vrijwel geen risico's op voor de waterkerendheid. Er geldt een zorgplicht.

Toelichting vraag 7

Voor bouwwerken binnen de bebouwingscontouren van de kustplaatsen wordt een onderscheid gemaakt in typen bebouwing.

Indien het gaat om lichte constructies zoals schuren, of om verbouw, herbouw of aanbouw, dan zijn de risico's beperkt, omdat zij de sterkte van de primaire waterkering

nauwelijks beïnvloeden, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Deze zijn vervat in een algemene regel zonder meldplicht.

Toelichting vraag 8

Indien het gaat om verbouw, herbouw of aanbouw van bestaande bebouwing binnen de bebouwingscontouren van de kustplaatsen, dan geldt er een algemene regel met meldplicht.

In de overige gevallen zal het gaan om nieuwbouw. Dit kan een negatief effect hebben op de sterkte van de waterkering. Van geval tot geval is een afweging noodzakelijk of dit toelaatbaar is en zo ja, onder welke voorwaarden. Daarom geldt er een vergunningplicht.

19.3 Erkende maatregel

Deze erkende maatregel is van toepassing op:

- a. Het op het strand realiseren van bouwwerken die binnen de op kaart 5 (zoning strand) aangegeven gebieden alleen in de periode van 1 februari tot en met 31 oktober aanwezig zijn (seizoenbebouwing);
- b. Het op het strand plaatsen en hebben van klein permanent aanwezig meubilair, voor zover dit geen onderdeel uitmaakt van een strandpaviljoen; hieronder worden onder andere verstaan objecten zoals prullenbakken, banken, palen, vlaggenmasten, bebording en speeltoestellen, voor zover zij per stuk niet groter zijn in omvang dan 4,00 vierkante meter vloeroppervlak. Grotere objecten zoals grote speeltoestellen vallen buiten de reikwijdte van deze erkende maatregel;
- c. Kleine objecten in de kern- of beschermingszone van de zeewering die binnen 24 uur kunnen worden verwijderd;
- d. Het in de kern- of beschermingszone van een waterkering plaatsen van straatmeubilair, losse palen of hekwerken.

Waarom regels?

Bovenstaande bouwwerken kunnen in beginsel de waterkerendheid van de zeewering aantasten en het onderhoud aan de zeewering bemoeilijken. De zorgplicht houdt in dat eenieder dient te voorkomen dat deze nadelige effecten optreden.

Wanneer goed?

Deze erkende maatregel is een nadere uitwerking van de zorgplicht, zoals die is omschreven in artikel 3.1 van de keur. Dit betekent dat deze erkende maatregel geen verplichtingen bevat. Toch heeft het volgen van dit document een belangrijk voordeel. Wanneer de handeling namelijk wordt uitgevoerd zoals beschreven in deze erkende maatregel, wordt in ieder geval voldoende zorgvuldig gehandeld. Aan de in de keur opgenomen zorgplicht wordt dus per definitie voldaan wanneer deze erkende maatregel wordt gevolgd.

Seizoenbebouwing op het strand

Bouwwerken op het strand, die binnen de op kaart 5 (zoning strand) aangegeven gebieden en alleen in de periode van 1 februari tot en met 31 oktober aanwezig zijn, voldoen *in ieder geval* aan de zorgplicht wanneer de paviljoens het beheer en onderhoud niet belemmeren; hieraan wordt in elk geval voldaan als ze op 3 meter of meer aan de zeezijde van de afrastering staan, zoals die door Rijnland is aangewezen en als zodanig aanwezig is, dan wel bij afwezigheid van een afrastering, 3 meter uit de duinvoet.

Kleine, eenvoudig en binnen 24 uur te verplaatsen/verwijderen objecten

Deze objecten voldoen *in ieder geval* aan de zorgplicht, wanneer:

- a. ze geen vaste bouwkundige verbindingen met de bodem hebben (kabels en leidingen uitgezonderd);
- b. ze zodanig demontabel of verplaatsbaar zijn, dat ze binnen 24 uur van de locatie kunnen worden verwijderd.

Klein permanent meubilair op het strand

Permanent aanwezig meubilair op het strand voldoet *in ieder geval* aan de zorgplicht, wanneer:

- a. het op minimaal 8 meter van de afrastering staat, zoals die door Rijnland is aangewezen en als zodanig aanwezig is, dan wel bij afwezigheid van een afrastering, 8 meter uit de duinvoet;
- b. het niet in de vrije ruimte tussen een bouwwerk (zoals een strandpaviljoen) en de duinvoet staat;
- c. het meubilair onderling meer dan 2 meter uit elkaar staat.

Straatmeubilair, losse palen en hekwerken bij de waterkering

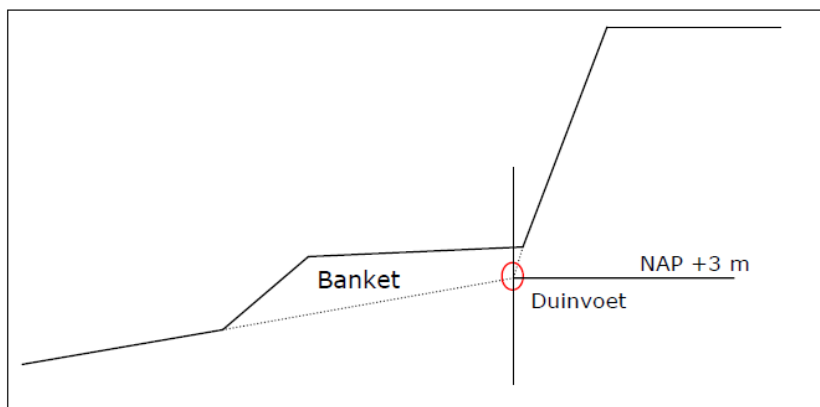
Straatmeubilair in de kern- of beschermingszone van de waterkering voldoet in ieder geval aan de zorgplicht, wanneer:

- a. de paal een maximale diameter van 0,10 meter of afmeting van 0,10 meter bij 0,10 meter heeft;
- b. de diepte in de grond vanaf het maaiveld maximaal 0,75 meter bedraagt;
- c. de onderlinge afstand tussen de palen tenminste 0,50 meter bedraagt; en
- d. het volume van de fundatie (per poer) maximaal 30 liter bedraagt.

Toelichting

De duinvoet is de benedenrand van het duin, de overgang van het min of meer horizontaal lopende strand naar het talud van de zeereep. In de praktijk hanteert Rijnland als ligging van de duinvoet de NAP +3 meter lijn, indien geen banket is aangelegd (zie afbeelding 19.5).

De minimale afstand tot aan de afrastering dan wel duinvoet hangt samen met de uitstuiving die vaak het gevolg is achter bebouwing. Bouwwerken die te dicht bij de duinvoet staan, kunnen leiden tot uitstuiving van de zeewering. Voor een goede ontwikkeling van de begroeiing op de zeewering is ook zoute spray nodig. Bouwwerken dicht op de duinvoet belemmeren dit. Ten slotte is enige afstand tussen bebouwing en afrastering nodig in verband met de mogelijkheid tot inspectie en onderhoud.

AFBEELDING 19.5 LIGGING DUINVOET

19.4 Algemene regel zeewering

Artikel 1: Reikwijdte van de algemene regel

Deze algemene regel is van toepassing op:

- a. het op het strand plaatsen en jaarrond laten liggen of achterlaten van paalconstructies, niet-onderheide funderingsplaten, vloeren en terrassen ten behoeve van seizoenbebouwing;
- b. het binnen de bebouwingscontour plaatsen van lichte constructies, zoals schuren, kiosken en schuttingen van maximaal 20 vierkante meter;
- c. het binnen de bebouwingscontour uitvoeren van verbouw, herbouw of een aanbouw van bestaande bouwwerken.

Artikel 2: Funderingen van seizoenbebouwing op het strand

De niet-onderheide funderingen, vloeren en/of verharde terrassen van seizoenbebouwing mogen jaarrond blijven liggen, wanneer:

- a. bij funderingsplaten met palen, de palen minimaal 3 meter uit elkaar staan; als alleen deze palen achterblijven, liggen de paalkoppen minimaal 1 meter onder het ter plaatse aanwezige zandlichaam;
- b. platen ten behoeve van funderingen en terrassen uit losse elementen bestaan, die individueel een oppervlakte kleiner of gelijk aan 4 vierkante meter hebben en maximaal 20 centimeter hoog zijn;
- c. aangestoven zand gedurende het stormseizoen niet wordt verwijderd van de fundering;
- d. er zich in de periode van 1 november tot 1 februari geen objecten op de beplating of fundering bevinden.

Artikel 3: Binnen de bebouwingscontour te realiseren lichte constructies

Deze bouwwerken mogen binnen de bebouwingscontouren van kustplaatsen worden geplaatst, wanneer:

- a. de constructie is gemaakt van lichte materialen (hout, kunststof of vergelijkbaar licht materiaal);
- b. de onderliggende verharding uit losse elementen bestaat van maximaal 2 x 2 x 0,20 meter zoals klinkerverharding, kleine betonnen platen of houten vlonders;
- c. bij de dijk-in-duinconstructies in Noordwijk en Katwijk de palen op maximaal 0,50 meter diepte in de grond vanaf het maaiveld worden geplaatst.

Artikel 4: Binnen de bebouwingscontour te realiseren verbouw, herbouw of aanbouw van bestaande bouwwerken

Herbouw, verbouw of het aanbrengen van een aanbouw aan een bestaand bouwwerk is toegestaan, wanneer:

- a. herbouw of verbouw wordt aangelegd op een bestaande fundering;
- b. een aanbouw aan een bestaand bouwwerk maximaal 10 procent bedraagt van de oppervlakte van het oorspronkelijke bouwwerk.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van de algemene regel

Deze algemene regel heeft betrekking op een drietal handelingen. De risico's van deze handelingen zijn beperkt en te regelen via algemene eisen, zoals opgenomen in deze algemene regel. De algemene regel bevat de voorwaarden waaraan bij deze handeling op grond van artikel 3.2 van de keur moet worden voldaan.

Toelichting artikel 2: Funderingen van seizoenbebouwing op het strand

De eisen rond funderingen van seizoenbebouwing zorgen ervoor dat de natuurlijke dynamiek van de zeewering zo veel mogelijk in stand blijft.

De duinvoet is de benedenrand van het duin, de overgang van het min of meer horizontaal lopende strand naar het talud van de zeereep. In de praktijk hanteert Rijnland als ligging van de duinvoet de NAP +3 meter lijn.

Toelichting artikel 3: Binnen de bebouwingscontour te realiseren lichte constructies

Verhardingen moeten bestaan uit losse elementen van maximaal 2 x 2 x 0,20 meter zoals klinkerverharding, kleine betonnen platen of houten vlonders.

Bij de dijk-in-duinconstructies in Noordwijk en Katwijk ligt er onder een relatief dunne zandlaag een 'dijkconstructie' die voor de feitelijke bescherming moet zorgen. Om die reden worden er beperkingen gesteld aan het aanbrengen van palen.

19.5 Algemene regel waterkeringen

Artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

Deze algemene regel is van toepassing op bouwen in de kern- en beschermingszone van de waterkering, voor zover het gaat om:

- a. het aanbrengen van *lichte constructies* kleiner dan 20 vierkante meter, voor zover gelegen buiten de, in het algemeen 1,5 m. brede kruin
- b. het plaatsen van *lichte beschoeiingen*, voor zover bestaande uit houten palen met een grond dicht waterdoorlatend doek en/of houten planken/schotten en zonder (schot)ankers.

Artikel 2: Voorwaarden lichte constructies

Het aanleggen van lichte constructies is toegestaan, wanneer:

- a. de constructie niet (deels) boven op de in het algemeen 1,5 m. brede kruin van de waterkering staat (volgens de legger regionale waterkeringen);
- b. de constructie uit hout, kunststof of vergelijkbaar licht materiaal bestaat;
- c. de constructie niet wordt gefundeerd of wordt gefundeerd op palen met een maximale diameter van 10 centimeter, met een maximale inheidiepte van 2 meter en een minimale onderlinge afstand van 0,50 meter;
- d. de fundatie (per paal) een maximaal volume heeft van 30 liter.

Artikel 3: Voorwaarden lichte beschoeiingen

Het aanleggen van beschoeiingen is toegestaan wanneer:

- a. de beschoeiing op de oeverlijn van het te keren water wordt aangebracht;
- b. direct langs de te vervangen of nieuw aan te brengen beschoeiing de waterdiepte niet meer is dan 0,30 m;
- c. het onderwatertalud een helling heeft van 1:3 of flauwer;
- d. de afstand tussen een eventueel aanwezige weg en de beschoeiing minimaal 1 m bedraagt (onder wegen vallen ook parkeervakken, erfverharding, waar met voertuigen overheen gereden kan worden).

Artikel 4: Mogelijkheden voor maatwerk

Het college kan bij maatwerkvoorschrift afwijken van de in art. 2 voorgeschreven maximale lengte van palen, wanneer dit niet leidt tot onaanvaardbare risico's voor de waterkerendheid van de waterkering.

Artikel 4: Meldplicht

- a. De handeling moet uiterlijk twee weken voor aanvang van de uitvoering bij het bestuur worden gemeld.
- b. De melding kan schriftelijk worden gedaan, met behulp van het door het bestuur vastgestelde formulier.
- c. Bij de melding wordt de volgende informatie verschaft:
  1. naam en adres van degene die het werk gaat verrichten of laat verrichten;
  2. adres of locatie waar de handeling wordt verricht;
  3. de verwachte start- en einddatum van de handeling;
  4. een bouwtekening met daarin de technische specificaties (maatvoering, hoogteligging t.o.v. kering, detail van de eventuele fundering).

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

Deze algemene regel heeft betrekking op het aanbrengen van lichte constructies kleiner dan 20 vierkante meter voor zover deze buiten de, in het algemeen 1,5 m. brede kruin van de waterkering is gelegen. Deze constructies geven een zeer beperkt risico voor de stabiliteit en het waterkerend vermogen van de waterkering. Het gaat om bijvoorbeeld ongefundeerde of lichtgefundeerde blokhutten/tuinhuysjes. Deze algemene regel bevat de

voorwaarden waaraan bij deze handeling op grond van artikel 3.2 van de keur moet worden voldaan.

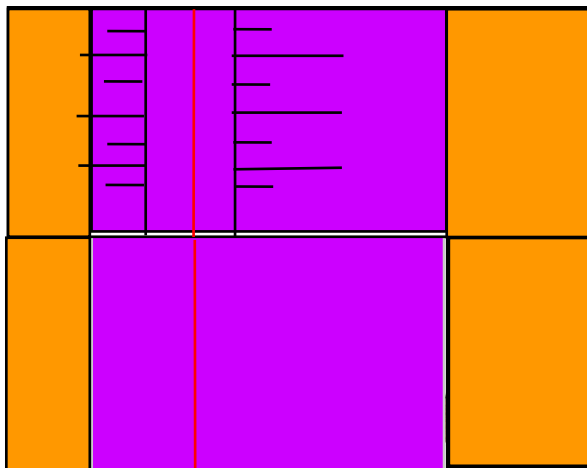
Toelichting artikel 2: Voorwaarden constructie

Het type materiaal en afmeting van zowel de constructie als de fundering zijn bepalend voor de invloed op de stabiliteit van de waterkering en de mogelijkheid tot uitvoering van onderhoudswerkzaamheden.

De lichte constructies mogen niet (deels) boven op de kruin van de waterkering (volgens de legger Regionale waterkeringen) staan. De kruin is hieronder als rode zone zichtbaar. Er wordt primair uitgegaan van de in de praktijk aanwezige kruin.

Toelichting artikel 3: Voorwaarden beschoeiingen

De voorwaarden die worden gesteld aan de beschoeiing zijn nodig om de stabiliteit van de waterkering niet in het geding te brengen. De algemene regel is niet van toepassing op damwanden die aan de binnenzijde (binnentalud en achterland) worden geplaatst. Dergelijke situaties worden niet beschouwd omdat met name onderaan het binnentalud en achterland een complexer faalmechanisme van toepassing is.

Boven: legger bovenaanzicht (roze kernzone, zalm beschermingszone, rode lijn is middenkruinlijn)

Beneden: dwarsprofiel legger

AFBEELDING 19.6 OVERZICHT LEGGERZONES WATERKERINGEN

In verband met de uitvoering van groot onderhoud aan de waterkering, waarbij de constructie dit onderhoud in de weg staat, is het van belang dat deze constructie verwijderbaar is.

Toelichting artikel 4: Meldplicht

Het aanbrengen van lichte constructies op de waterkering dient te worden gemeld, omdat bij het aanbrengen van deze constructies werkzaamheden plaatsvinden die invloed kunnen hebben op de zetting en stabiliteit van de waterkering, alsmede op de inspecteerbaarheid van de waterkering. Daarnaast zullen deze 'niet-waterkerende objecten' moeten worden geregistreerd in het beheerregister van de legger keringen van Rijnland.

19.6 Algemene regel kwelgebieden

Artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

Deze algemene regel is van toepassing op het plaatsen van heipalen en damwanden binnen een op kaart 2 weergegeven kwetsbaar kwelgebied.

Artikel 2: Voorwaarden heipalen en damwanden

Het uitvoeren van heiwerkzaamheden en het plaatsen van damwanden binnen een op kaart 2 weergegeven kwetsbaar kwelgebied is toegestaan, wanneer:

- a. de heipalen de vorm van grondverdringende palen hebben zonder verzwaarde punten en door middel van heien, boren, schroeven of trillen de grond in worden gebracht; damwanden en/of damwandschermen worden door middel van heien, boren, schroeven of trillen de grond in gebracht; het inbrengen van heipalen en damwanden door middel van voerspuiten is niet toegestaan;
- b. de bovenzijde van de damwanden minimaal 0,50 meter boven de stijghoogte van het diepere grondwater is gelegen.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze algemene regel

Deze algemene regel heeft betrekking op het plaatsen van heipalen en damwanden binnen een op kaart 2 weergegeven kwetsbaar kwelgebied. Deze handelingen geven een beperkt risico voor het optreden van kwel en opbarst van de bodem. De risico's zijn voldoende af te dekken door het stellen van algemene regels. De algemene regel bevat de voorwaarden waaraan bij deze handeling op grond van artikel 3.2 van de keur moet worden voldaan.

19.7 Beleidsregel zeewering

Artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

Deze beleidsregel is van toepassing op:

- a. het op het strand realiseren van bouwwerken inclusief bijbehorend meubilair die in de periode tussen 1 november en 1 februari aanwezig zijn;
- b. het buiten de bebouwingscontouren van de kustplaatsen (zoals aangegeven in kaart 11) realiseren van bouwwerken (zowel nieuwbouw als herbouw, verbouw en aanbouw);
- c. het binnen de bebouwingscontouren van de kustplaatsen realiseren van nieuwbouw.

Artikel 2: Bebouwing op het strand

1. Het realiseren van bebouwing is toegestaan, wanneer:
  - a. het aanwezige zandvolume vrij kan bewegen tussen de palen en onder de vloerbalken, en;
  - b. de bebouwing uit zodanige elementen bestaat dat deze bij afslag van de kust in delen uiteenvalt, en;
  - c. de ruimte tussen de bebouwing en de afrastering, zoals die door Rijnland is aangewezen en als zodanig aanwezig is, vrij blijft van objecten in de periode tussen 1 november en 1 februari;
  - d. de afstand van de bebouwing tot aan de duinvoet minimaal 8 meter bedraagt, en;
  - e. de minimale onderlinge afstand tussen de jaarrondbouwwerken minimaal twee maal de breedte van het onderheide gedeelte (exclusief terrassen), parallel aan de afrastering bedraagt.
2. In de vergunning worden, indien van toepassing, in ieder geval eisen gesteld met betrekking tot:
  - a. de vloerconstructie en de paalfundering;
  - b. de ligging van het bouwwerk ten opzichte van de duinvoet en ten opzichte van het NAP;
  - c. de gevallen waarin verplaatsing van de bebouwing noodzakelijk is in verband met de natuurlijke ontwikkeling en de daarvoor noodzakelijke dynamiek.

Artikel 3: Nieuwe bouwwerken buiten de bebouwingscontouren kustplaats

Een nieuw bouwwerk buiten de bebouwingscontouren is toegestaan, wanneer:

- a. er aantoonbaar sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang om het bouwwerk te realiseren, **en**;
- b. het bouwwerk geen belemmering vormt voor het proces van afslag tijdens zware stormen, **en**;
- c. het bouwwerk uit zodanige elementen bestaat dat deze bij afslag van de kust in delen uiteenvalt.

Artikel 4: Herbouw, verbouw of aanbouw buiten de bebouwingscontouren

1. Herbouw, verbouw of aanbouw buiten de bebouwingscontouren is toegestaan, wanneer:
  - a. het ter vervanging is van een bestaand gebouw en wordt aangelegd op een bestaande fundering;
  - b. het bij aanbouw gaat om een eenmalige uitbreiding van een bestaand bouwwerk, waarbij de uitbreiding maximaal 10 procent bedraagt van het oorspronkelijke bouwwerk;
  - c. het bouwwerk geen belemmering vormt voor het proces van afslag tijdens zware stormen;
  - d. het bouwwerk uit zodanige elementen bestaat dat deze bij afslag van de kust in delen uiteenvalt.
2. In de vergunning worden, indien van toepassing, in ieder geval eisen gesteld met betrekking tot:
  - a. de wijze van fundering van het bouwwerk;
  - b. de vorm en de maximale afmetingen van het bouwwerk;
  - c. de ligging van het bouwwerk ten opzichte van de duinvoet en ten opzichte van het NAP;
  - d. de wijze waarop eventueel te ontgraven zand duurzaam binnen dezelfde zone (kern- of beschermingszone) teruggebracht moet worden.

Artikel 5: Bouwwerken binnen de bebouwingscontouren kustplaats

1. Een nieuw bouwwerk binnen de bebouwingscontouren is toegestaan, wanneer:
  - a. het geen belemmering vormt voor het proces van afslag tijdens zware stormen;
  - b. het uit zodanige elementen bestaat dat deze bij afslag van de kust in delen uiteenvalt;
  - c. het bouwwerk zich niet zeewaarts bevindt van de bestaande doorgetrokken voorgevelrooilijn van bestaande bebouwing.
2. In de vergunning worden, indien van toepassing, in ieder geval eisen gesteld met betrekking tot:
  - a. de wijze van fundering van het bouwwerk;
  - b. de vorm en de maximale afmetingen van het bouwwerk.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

Deze beleidsregel is van toepassing op een drietal vormen van bebouwing op het strand, dan wel binnen of buiten de contouren van een kustplaats. Deze vormen van bebouwing geven risico's voor de stabiliteit van de zeewering, dan wel voor de mate waarin de zeewering zich volgens de natuurlijke dynamiek kan ontwikkelen. In de beleidsregel is aangegeven onder welke voorwaarden deze vormen van bebouwing kunnen worden toegestaan.

Toelichting artikel 2: Bebouwing op het strand

Eisen aan bouwwerken worden gesteld vanuit het veiligheidsbelang. Om die reden worden bouwwerken getoetst aan de mate waarin het aanwezige zandvolume vrij kan bewegen tussen de paalfundering en onder de vloerbalken en de mate waarin bebouwing uit zodanige elementen bestaat dat deze bij afslag van de kust in delen uiteenvalt.

In artikel 2.2 onder a wordt aangegeven dat eisen kunnen worden gesteld aan de ligging van het bouwwerk t.o.v. NAP. De onderkant van de vloerbalken moet op een zodanige hoogte worden aangebracht dat het zand eronder vrij kan bewegen. Dit komt in de praktijk neer op minimaal NAP + 4,5 meter.

In verband met de natuurlijke ontwikkeling van de duinvoet, om zo mee te kunnen groeien met de kust als gevolg van zeespiegelstijging, kan worden bepaald dat bebouwing moet worden verplaatst. Deze natuurlijke ontwikkeling wordt gebaseerd op prognoses/trendberekeningen in combinatie met de ontwikkelingen van de aangrenzende duingebieden.

De eigenaar/gebruiker neemt eventuele schade aan de jaarrondbebouwing voor eigen rekening en kan geen aanspraak maken op extra bescherming en/of suppletie van zand door of in opdracht van Rijnland.

Toelichting artikel 3: Nieuwe bouwwerken buiten de bebouwingscontouren kustplaats

In de duinen, buiten de bebouwingscontouren van kustplaatsen, is de bebouwingsdichtheid laag. Deze gebieden voldoen daarmee aan een belangrijke randvoorwaarde voor het in stand houden van een zo veerkrachtig mogelijke waterkering in het duingebied. In deze gebieden wordt meer ruimte voor natuurlijke dynamiek toegelaten dan in de bebouwingscontouren.

In deze gebieden stelt Rijnland zich ten doel om de veerkracht van het duingebied als waterkering maximaal te bevorderen door onbebouwde delen van de kern- en (buiten)beschermingszone onbebouwd te houden. Er wordt ruimte gegeven aan processen die van nature voorkomen in het duingebied, zoals verstuiving, aangroei en afslag van de duinvoet en de eerste duinenrij. Activiteiten die hierop een inbreuk maken, worden zo veel mogelijk tegengegaan.

Onder zwaarwegend maatschappelijk belang wordt verstaan: werken die niet elders kunnen worden gerealiseerd en een belangrijke maatschappelijke functie vervullen. Projecten met een recreatieve functie en dergelijke, kunnen in sommige gevallen wel een zwaarwegend maatschappelijk belang hebben, maar kunnen elders worden gerealiseerd. Het uitzonderingsbeleid geldt dan ook in beginsel niet voor dit soort werken.

Toelichting artikel 5: Bouwwerken binnen de bebouwingscontouren kustplaats

Het bouwwerk mag zich niet zeewaarts bevinden van de bestaande doorgetrokken rooilijn van bestaande bebouwing. Dit betekent dat bij meerdere aanwezige gebouwen, de rooilijn van het meest zeewaarts gelegen gebouw bepalend is voor de toegestane plaats van nieuwe bebouwing, namelijk landwaarts van die rooilijn.

19.8 Beleidsregel waterkering

Artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

Deze beleidsregel is van toepassing op:

- a. bouwen in de kern- en beschermingszone van waterkeringen, waarbij de bouwwerken niet voldoen aan de eisen voor lichte constructies tot 20 vierkante meter en
- b. voor beschoeiingen en damwanden in het binnentalud en voor beschoeiingen en damwanden in het buitentalud en de kruin, voor zover ze niet voldoen aan de eisen voor lichte beschoeiingen, zoals aangegeven in de algemene regel in paragraaf 19.5.

Artikel 2: Bouwen binnen de bebouwde contouren

- a. Een bouwwerk is binnen de bebouwde contouren toegestaan, wanneer:
  1. het bouwwerk niet (deels) op de, in het algemeen 1,5 m. brede kruin van de waterkering is gebouwd (zoals aangegeven in de legger waterkeringen), **en**
  2. het bouwwerk (m.u.v. eventuele heipalen) buiten het profiel van vrije ruimte ligt, dan wel binnen het profiel van vrije ruimte, maar voorzien wordt in een zelfstandige, onafhankelijke vervangende waterkering ter plaatse, **en**
  3. tijdens en als gevolg van de uitvoering van de werken de stabiliteit en/of waterkerendheid van de waterkering niet worden verstoord, **en**
  4. de bebouwing geen belemmering vormt voor inspectie, beheer en onderhoud.
- b. Verbouw of aanbouw is toegestaan, wanneer:
  1. Het een aanvulling is van een bestaand bouwwerk, **en**
  2. Het bouwwerk niet (deels) op de in het algemeen 1,5 m brede kruin van de waterkering (zoals aangegeven in de legger waterkeringen) is gebouwd **en**
  3. Het niet meer bedraagt dan 50% van het bouwoppervlak met een maximum van 20 m² **en**
  4. Het bouwwerk (m.u.v. eventuele heipalen) buiten het leggerprofiel ligt, dan wel binnen het leggerprofiel, maar voorzien van een zelfstandige, onafhankelijke vervangende waterkerende constructie ter plaatse.
- c. In de vergunning worden, indien van toepassing, eisen gesteld over:
  1. de vorm en de maximale afmetingen van het bouwwerk;
  2. de constructie van de toe te passen vervangende waterkering en de wijze van aanleg daarvan;
  3. de monitoring van zich voordoende zettingen, en
  4. de wijze van en fasering van de uitvoering van de werken.

Artikel 3: Bouwen buiten de bebouwde contouren

- a. Een bouwwerk is buiten de bebouwde contouren toegestaan, wanneer:
1. het bouwwerk niet (deels) op de in het algemeen 1,5 m. brede kruin van de waterkering (zoals aangegeven in de legger waterkeringen) is gebouwd;
  2. in het geval van toekomstige ophoging van de waterkering, de heipalen bestand zijn tegen de horizontale druk van de extra op te brengen grond;
  3. het bouwwerk (m.u.v. eventuele heipalen) buiten het profiel van vrije ruimte ligt, dan wel binnen het profiel van vrije ruimte ligt en er aantoonbaar sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang om het bouwwerk te realiseren en het nieuwe bouwwerk niet redelijkerwijs elders of op een andere wijze kan worden gerealiseerd; er dient in dat geval voorzien te worden in een zelfstandige, onafhankelijke vervangende waterkering, **en**
  4. tijdens en als gevolg van de uitvoering van de werken de stabiliteit en/of waterkerendheid van de waterkering niet worden verstoord, **en**
  5. de bebouwing geen belemmering vormt voor inspectie, beheer en onderhoud.
- b. Verbouw of aanbouw is toegestaan, wanneer:
1. Het een aanvulling is van een bestaand bouwwerk, **en**;
  2. Het bouwwerk niet (deels) op de in het algemeen 1,5 m brede kruin van de waterkering (zoals aangegeven in de legger waterkeringen) is gebouwd **en**;
  3. Het niet meer bedraagt dan 50% van het bouwoppervlak met een maximum van 20 m² **en**;
  4. Het bouwwerk buiten het leggerprofiel ligt, dan wel binnen het leggerprofiel, maar voorzien van een zelfstandige, onafhankelijke vervangende waterkerende constructie ter plaatse.
- c. In de vergunning worden, indien van toepassing, eisen gesteld over:
1. de vorm en de maximale afmetingen van het bouwwerk;
  2. de constructie van de toe te passen vervangende waterkering en de wijze van aanleg daarvan;
  3. monitoring van zich voordoende zettingen, en
  4. de wijze en fasering van de uitvoering van de werken.

Artikel 4: Beschoeiingen en damwanden

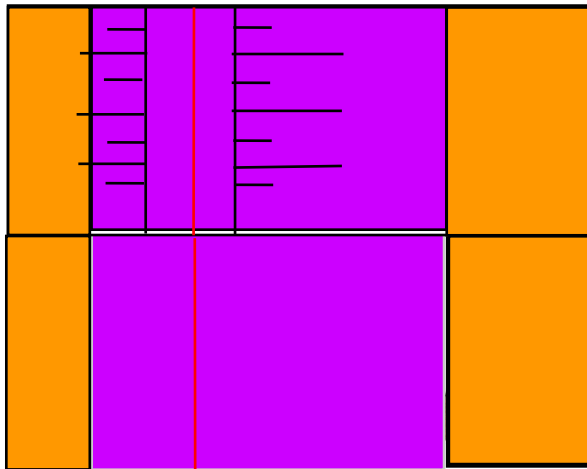
- a. Beschoeiingen en damwanden zijn toegestaan, mits tijdens de uitvoering en in de beheerfase de hoogte en stabiliteit van de waterkering wordt gewaarborgd.
- b. In geval het een verlegging van een waterkering betreft door middel van een waterkerende damwand, moet er bij eventuele belangen van derden uitdrukkelijk toestemming door deze belanghebbenden zijn gegeven;
- c. In de vergunning worden, indien van toepassing, eisen gesteld over:
1. de vorm en de maximale afmetingen van de beschoeiing of damwand;
  2. de wijze van en fasering van de uitvoering van de werken.

Toelichting artikel 1: Reikwijdte van deze beleidsregel

In deze beleidsregel is aangegeven hoe Rijnland de aanvraag om een vergunning zal toetsen. Het gaat om gefundeerde constructies of ongefundeerde constructies (bijvoorbeeld woningen of schuren), die binnen de kern- en beschermingszone van de waterkering worden aangebracht. Als bij herbouw minder dan de fundering en twee buitenmuren van het bouwwerk blijven staan, wordt de herbouw gezien als- en gelijkgesteld aan nieuwbouw.

In de legger Regionale waterkeringen is het profiel van vrije ruimte opgenomen. Het profiel van vrije ruimte is de ruimte in grondmassa ter weerszijden van een regionale waterkering die benodigd is om de waterkering aan de norm te laten voldoen.

Waterkeringen (dijken en kaden) bieden bescherming tegen overstrooming. Bouwen op een waterkering kan negatieve effecten hebben op de waterkering. Ook waterkeringen kennen een kern- en beschermingszone (zie afbeelding 19.7). Kern- en beschermingszones zijn te vinden in de legger Regionale waterkeringen en de legger Primaire waterkeringen (niet zijnde de kust) op: <http://www.rijnland.net/regels/legger>.

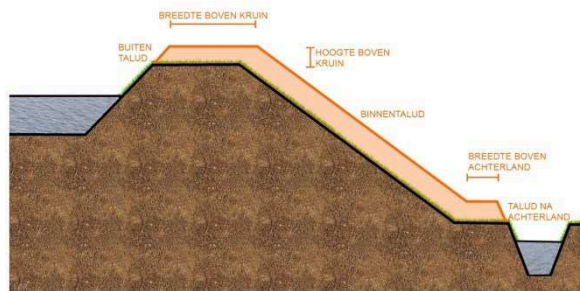
Boven: legger bovenaanzicht (roze kernzone, zalm beschermingszone, rode lijn is middenkruinlijn)

Beneden: dwarsprofiel legger

AFBEELDING 19.7 OVERZICHT LEGGERZONES WATERKERINGEN

Toelichting artikel 2: Bouwen binnen de bebouwde contouren en 3: Bouwen buiten de bebouwde contouren

In algemene zin geldt dat voor bebouwing door de aanvrager door middel van berekeningen aangetoond moet worden dat tijdens en als gevolg van de uitvoering van de werken de stabiliteit en/of waterkerendheid van de waterkering niet worden verstoord.

leggerprofiel (zwarte lijn) en
profiel van vrije ruimte (oranje lijn)

AFBEELDING 19.8 PROFIELEN ZOALS ZICHTBAAR IN DE LEGGER REGIONALE WATERKERINGEN

Bouwen binnen de bebouwde contouren

Binnen de bebouwde contouren is van oudsher vaak al bebouwing aanwezig rondom waterkeringen, waardoor minder stringent wordt omgegaan met het bouwen nabij waterkeringen.

- Wanneer het bouwwerk zich buiten de kern- en beschermingszone bevindt, wordt behoudens de in de beleidsregel artikel 1, tweede lid genoemde activiteiten verondersteld dat er geen aantasting is van het waterkerend vermogen: de bebouwing vermindert de hoogte en sterkte van de waterkering niet.
- Wanneer het bouwwerk zich binnen de kern- en beschermingszone bevindt, maar buiten het profiel van vrije ruimte en niet boven op de kruin, dan zijn bouwwerken daar onder voorwaarden toegestaan.
- Wanneer het bouwwerk zich binnen de kern- en beschermingszone bevindt en binnen het profiel van vrije ruimte, geldt voor het bouwen binnen de bebouwde contouren het 'nee, tenzij'-principe, bouwwerken zijn daar in beginsel niet toegestaan. Eventueel kan een zelfstandige, onafhankelijke waterkering als vervangende waterkering worden aangelegd waarvoor de sterkte aangetoond moet worden voor een periode van honderd jaar.

Het waterkerend vermogen mag niet worden aangetast. Daartoe dient het bouwwerk te voldoen aan een veiligheidsfactor. Dit moet worden aangetoond tijdens de uitvoering en in de eindsituatie.

De bebouwing mag geen belemmering vormen voor inspectie, beheer en onderhoud. Dit dient aangetoond te worden met een beheer- en onderhoudsplan voor de levensduur van de (vervangende) waterkering.

Bouwen buiten de bebouwde contouren

Buiten de bebouwde contouren is het vanuit veiligheidsoogpunt en vanuit een oogpunt van beheer en onderhoud, wenselijk om de waterkeringen zo veel mogelijk vrij te houden van niet-waterkerende objecten. Er kan in dergelijke gevallen alleen onder de volgende voorwaarden worden gebouwd:

- Wanneer het bouwwerk zich buiten de kern- en beschermingszone bevindt, wordt behoudens de in de beleidsregel artikel 1, tweede lid genoemde activiteiten verondersteld dat er geen aantasting is van het waterkerend vermogen: de bebouwing vermindert de hoogte en sterkte van de waterkering niet.
- Wanneer het bouwwerk zich binnen de kern- en beschermingszone bevindt, maar buiten het profiel van vrije ruimte en niet boven op de kruin, dan geldt het 'ja, mits'-principe, bouwwerken zijn daar onder voorwaarden toegestaan.
- Wanneer het bouwwerk zich binnen de kern- en beschermingszone bevindt en binnen het profiel van vrije ruimte, dan wordt dit niet toegestaan, tenzij de activiteit redelijkerwijs niet elders of op een andere wijze kan plaatsvinden. Hiervan is sprake als de werken een zwaarwegend maatschappelijk belang hebben; hierbij moet vooral worden gedacht aan grote infrastructurele werken (zoals bruggen en aquaducten ten behoeve van rijkswegen, provinciale wegen en poldergemalen). Daarbij moet voor vergunningverlening worden aangetoond dat bekeken is of een alternatieve locatie mogelijk is en er geen aantasting is van het waterkerend vermogen. De bebouwing vermindert de hoogte en sterkte van de waterkering niet. Dat wil zeggen: het bouwwerk ligt buiten het profiel van vrije ruimte. Het waterkerend vermogen moet op twee momenten worden aangetoond: tijdens de uitvoering en in de eindsituatie.

Verbouw en aanbouw

Bij onderhoud en verbouwing, vernieuwbouw (renovatie) of uitbreiding van bestaande bebouwing, wordt ervan uitgegaan dat het hoofddeel van het gebouw intact blijft. In dit geval gaat het om een aanpassing van een gebouw waarvoor eerder al een vergunning is verleend, dan wel wordt geacht te zijn verleend. Het is dan maatschappelijk niet acceptabel dat aan verbouwingen en aanbouw dezelfde eisen worden gesteld als bij nieuwbouw.

Voor kleine uitbreidingen van bestaande bouwwerken in het profiel van vrije ruimte wordt meer ruimte gelaten dan voor nieuwbouw. Zo wordt getoetst of het bouwwerk buiten het smallere leggerprofiel in plaats van het ruimere profiel van vrije ruimte staat. Daarnaast is het ook buiten de bebouwde contouren toelaatbaar om binnen het leggerprofiel te bouwen mits voorzien wordt in een zelfstandige, onafhankelijke vervangende waterkerende constructie.

Toelichting artikel 4: beschoeiingen en damwanden

Beschoeiingen en damwanden kunnen van grote invloed zijn op de stabiliteit van een waterkering. In de handreiking Oeverconstructies wordt uitgebreid ingegaan op de mogelijkheden m.b.t. beschoeiingen en damwanden in het buitentalud. Voor beschoeiingen in het binnentalud geldt dat hier complexer faalmechanismen van toepassing zijn. Hiervoor is een maatwerkafweging noodzakelijk en kan niet worden volstaan met een 'standaard werkwijze'. De handreiking is te vinden via www.rijnland.net.